

רע"פ 638/18 - רוני גולן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 638/18

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: רוני גולן

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 11.12.2017, בעפ"ג 44283-07-17, שניתן על ידי כב' הרכב השופטים: ד' ברלינר - שופטת עמיתה; צ' קאפח; ב' שגיא

בשם המבקש: עו"ד מירב בן-שבת

בשם המשיבה: עו"ד בתשבע אבגז

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' הרכב השופטים: ד' ברלינר - שופטת עמיתה, צ' קאפח, ב' שגיא), בעפ"ג 44283-07-17, מיום 11.12.2017. בגדרו של פסק הדין, נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופט ש' מלמד), בת"פ 14751-03-15, מיום 8.6.2017.

2. בהחלטתי מיום 23.1.2018, הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר שהושת על המבקש, עד להכרעה בבקשתו.

רקע והליכים קודמים

3. נגד המבקש הוגש כתב אישום מתוקן לבית משפט השלום בתל אביב-יפו, המייחס לו ביצוע עבירות אלה: התפרצות למגורים, לפי סעיף 406(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); גניבה, לפי סעיף 384 לחוק העונשין; והיזק לרכוש בזדון, לפי סעיף 452 לחוק העונשין. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה, כי בבוקר יום 1.3.2015, התפרץ המבקש לדירת המתלונן בכוונה לגנוב משם. המבקש הכניס לדירה אדם אחר, שזהותו אינה ידועה, וגנב מהמקום תכשיטים רבים וקסדה, בכוונה לשלול אותם שלילת קבע מהבעלים. במהלך האירוע, גרם המבקש נזק במזיד לכספת, עת עקר אותה מקיר אליו הייתה מחוברת ושבר את חלקה האחורי.

4. ביום 11.1.2016, הורשע המבקש, במסגרת הסדר טיעון, על יסוד הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן. הצדדים לא הגיעו להסכמה בעניין העונש, אך הסכימו כי המבקש יישלח לקבלת תסקיר בשירות המבחן, טרם הצגת הטיעונים לעונש.

5. שירות המבחן הגיש תסקיר מבחן בעניינו של המבקש לבית משפט השלום ביום 14.6.2016. מהתסקיר עולה, כי המבקש הינו כבן 47 שנה, נשוי ואב ל-8 ילדים, אשר מקיים אורח חיים דתי. המבקש מתפרנס, ב-20 השנים האחרונות, מעבודות מזדמנות, ובעיקר בתחום השיפוצים. למבקש הרשעה בגין אלימות כלפי אשתו, מחודש דצמבר 2015, ובגינה הוא ריצה שלושה חודשי עבודות שירות. המבקש הסביר את מניעיו לביצוע העבירה, באומרו כי בעת ביצוע המעשים, הוא היה נתון במצב כלכלי "השרדתי", בשל הסתבכות עם השוק האפור וצבירת חובות כספיים, וכן כי רכבו, בו אכסן את כלי העבודה שלו, נגנב. שירות המבחן התרשם, כי המבקש התקשה לייחס לעצמו את ביצוע עבירת הרכוש, בטענה כי הוא הושפע ושוכנע לבצע את העבירה על ידי פועל שעבד עמו בשיפוצים. עוד מסר שירות המבחן, כי המבקש "ממוקד במחירים אשר שילם, נוכח הצעדים המשטרתיים והמשפטיים שננקטו כנגדו". יחד עם זאת, ביטא המבקש חרטה על התנהגותו, השלכותיה והנזק שבצידה, וציין, כי הוא "הפיק לקחים" מהאירוע, אשר תואר על ידו כ"חריג". שירות המבחן התרשם, כי יכולתו של המבקש להיעזר בטיפוליו מצומצמת, ובנסיבות אלו הוא לא בא בהמלצה טיפולית. לבסוף, המליץ שירות המבחן להשית על הנאשם עבודות שירות.

6. ביום 8.6.2017, גזר בית משפט השלום את דינו של המבקש. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם, סקר בית משפט השלום את מדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות ביצוע העבירה, ועמד על העיקרון המנחה בענישה - קיומו של יחס הולם בין חומרת העבירה ואשמו של המורשע בעבירה לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. לאחר זאת, קבע בית משפט השלום מתחם עונש הולם אשר נע בין 8 לבין 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

7. בבואו לקבוע את עונשו של המבקש בגדרו של המתחם, התייחס בית משפט השלום למספר שיקולים אותם זקף לזכותו של המבקש: נסיבותיו האישיות הקשות של המבקש, שהינו מפרנס יחיד עבור שמונת ילדיו, ואשר שרוי במצב כלכלי ש"אינו שפיר" וכולל חובות בלתי מבוטלים; השתתפותו של המבקש בהליך טיפולי בהנחיית רב, בהמשך להרשעתו בעבירות אלימות כלפי בת זוגו; הבעת חרטה מצד המבקש על מעשיו והבעת רצון לפצות את המתלונן. לצד זאת, מנה בית המשפט שיקולים העומדים לחובת המבקש, וביניהם: חומרת עבירת ההתפרצות; הפגיעה בערכים המוגנים כדוגמת פרטיות וקניינו של המתלונן, לצד "התעוזה

שבמעשה, [אשר] מעידה על עזות מצח"; וכן הרשעתו הקודמת של המבקש בעבירת אלימות במשפחה. בית משפט השלום התייחס לנטילת האחריות של המבקש על מעשיו, אך לאור טענת המבקש, כי ביצוע העבירה הינו תוצאה של היגררות אחרי עמית לעבודה, ציין בית המשפט, כי "מדובר בהסרת אחריות", וכי "קיים קושי בהודאה בביצוע המעשה והשלכת תוצאות המעשה על אחר". בית משפט השלום החליט, כי נוכח חומרת מעשיו של המבקש, אין להסתפק בעונש של עבודות שירות, אולם לאור מצבו האישי הקשה של המבקש, ניתן לגזור עליו תקופת מאסר קצרה מ-18 החודשים כפי שהמליצה המשיבה. לבסוף, הושתו על המבקש העונשים הבאים: 9 חודשי מאסר לריצוי בפועל; 9 חודשי מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים, לבל יעבור המבקש עבירת רכוש מסוג פשע; 3 חודשי מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים, לבל יעבור המבקש עבירת רכוש מסוג עוון, למעט עבירה לפי סעיף 413 לחוק העונשין.

8. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, אשר נסב על חומרת העונש. המבקש טען, כי בית משפט השלום לא ייחס די משקל לנסיבות לקולה, וביניהן: הודאתו של המבקש באשמה; הטיפול השיקומי בו הוא משתתף; נסיבותיו האישיות הקשות של המבקש; והפגיעה הצפויה במשפחתו. במסגרת הליך הערעור, הגיש שירות המבחן תסקיר משלים בעניינו של המבקש. מהתסקיר עולה, כי המבקש "מודע יותר לחומרת התנהגותו בעבירה", וכן נמסר כי המבקש השתלב בטיפול משפחתי במרכז לשלום המשפחה, אולם היענותו לטיפול היתה "חלקית" והוא "גילה נוקשות כלפי גורמי הטיפול". שירות המבחן המליץ להעמיד את המבקש בצו מבחן, ובמידה שבית המשפט סבור כי יש להשית עליו עונש מאסר, מומלץ כי יהא זה מאסר לריצוי בעבודות שירות.

9. בפסק דינו, קבע בית המשפט המחוזי, כי מתחם הענישה ההולם שנקבע בבית משפט השלום הינו "מתון" ביחס למקרה. בית המשפט חזר על ערכים המוגנים, אותם מנה בית משפט השלום, שנפגעו ממעשי המבקש, והתייחס גם להפרת אמונו של המתלונן במבקש, אשר ביקר בדירה עובר למעשים, במסגרת היותו משפץ דירות. בסופו של דבר, לא ראה בית המשפט המחוזי להתערב במתחם שנקבע, שכן, לטעמו, "סדרת פעולות זו - לא יתכן שתסתיים בלי עונש מאסר מאחורי סורג ובריח". בית המשפט המחוזי החליט שלא להתערב גם בקביעת העונש, בציינו כי על אף ההתחשבות בנסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המבקש, יש ליתן משקל לחומרה להרשעתו הקודמת של המבקש בעבירות אלימות במשפחה, ובפרט לעובדה כי הוא ביצע את העבירות מושא עניינו, עת שהה במעצר בית בגין ביצוע עבירות האלימות במשפחה. לפיכך, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש.

הבקשה לרשות ערעור ותגובת המשיבה

10. בבקשת רשות הערעור המונחת לפניי, משיג המבקש על חומרת עונשו, ומבקש להשית עליו עבודות שירות, חלף עונש המאסר בפועל. המבקש גורס, כי יש לסטות לקולה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, לאור התהליך השיקומי אותו עבר, נסיבותיו האישיות והמשפחתיות הקשות והמלצת שירות המבחן. עוד טען המבקש, כי "הנזק עולה על התועלת" בהטלת עונשי מאסר קצרים, ובפרט "בנוגע לנאשמים שאינם בעלי דפוס התנהגות עברייני מובהק, כמו המבקש בעניינו". לדברי המבקש, הטלת עונש של עבודות שירות וצו מבחן יאזן היטב בין הליך שיקומו של המבקש לבין חומרת העבירות ועקרון הגמול. לבסוף, הטעים המבקש, כי עניינו מקים "עילה של בעיה אנושית-מצפונית", אשר מצדיקה הימנעות מהטלת מאסר בפועל, וזאת בשל נסיבותיו האישיות והנזק הרב שצפוי למשפחתו, במידה שירצה מאסר בפועל. כמו כן, התייחס המבקש לעובדה, כי הוא הודה במעשיו והביע חרטה עליהם.

11. לעמדת המשיבה, בקשת רשות הערעור אינה מעלה שאלה משפטית רחבה החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, ולפיכך היא אינה עומדת בתנאים לקבלתה. לטענת המשיבה, צדק בית משפט השלום בהשיתו על המבקש עונש של מאסר בפועל, תוך דחיית המלצת שירות המבחן, בקובעו כי חומרת עבירותיו של המבקש אינה מאפשרת "סיומו של הליך זה ללא מאסר של ממש".

זאת, מבלי להתעלם ממצבו האישי והמשפחתי המורכב של המבקש. המשיבה הבהירה, כי המבקש "לא עבר הליך שיקומי", שכן הוא לא שיתף פעולה בהליך זה עם שירות המבחן ולכל היותר מדובר בשיתוף פעולה חלקי בלבד, בהקשר לטיפול המוצע מטעם שירותי הרווחה. לפיכך, גורסת המשיבה כי אין לסטות ממתחם הענישה מטעמי שיקום. עוד הצביעה המשיבה על העובדה, כי את העבירות בהן הורשע, ביצע המבקש בעת שהיה עליו לשהות במעצר בית בגין ביצוע עבירות אלימות כלפי בני משפחתו. לסיכום, סבורה המשיבה כי עונשו של המבקש "תואם את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות בהן הורשע", ומביא בחשבון את כלל השיקולים הצריכים לעניין.

דיון והכרעה

12. הלכה היא, כי רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במשורה והיא שמורה למקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינים הפרטי של הצדדים להליך; או למקרים בהם מתעורר חשש מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 2054/18 רבאיעה נ' מדינת ישראל (12.03.2018); רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017)). עיקר טענותיו של המבקש משיגות על חומרת עונשו. כידוע, טענות הנוגעות למידת העונש, לא יצדיקו, ככלל, מתן רשות ערעור, אלא במקרים בהם העונש חורג באורח קיצוני ממדיניות הענישה המקובלת והראויה בעבירות דומות (רע"פ 1910/18 ארז חבושה נ' מדינת ישראל (20.3.2018); רע"פ 501/16 ראובן פישמן נ' מדינת ישראל (24.1.2016)). לאחר שעיינתי בבקשה על נספחיה, סבורני כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, שכן הבקשה נסבה על עניינו הפרטי של המבקש, האותו לא. אוסיף עוד, כי העונש שהושת על המבקש אינו סוטה כהוא זה ממדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות דומות, ובוודאי שאין מדובר בסטיה קיצונית ממדיניות זו. בנוסף, לא מצאתי כי עניינו של המבקש מעלה חשש לעיוות דינו או כי קיימים שיקולי צדק המצדיקים היענות לבקשה. די בטעמים אלו, בכדי לדחות את הבקשה לרשות הערעור.

13. למעלה מן הצורך, אציין, כי לא ראיתי לקבל את טענת המבקש, לפיה שגו הערכאות הקודמות בכך שלא אימצו את המלצת שירות המבחן להשית על המבקש עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, לצד צו מבחן. כפי שנקבע לא אחת, בית המשפט אינו מחויב לאמץ את המלצות שירות המבחן, הגם שיש ליתן להן את המשקל הראוי. ראייתו של בית המשפט רחבה יותר, וכוללת התייחסות למכלול של נסיבות ושיקולים, אשר אינם נמנים, בהכרח, על מערכת השיקולים המנחים את קצין המבחן (רע"פ 9316/17 נדא שאער נ' מדינת ישראל (25.12.2017); רע"פ 16/9460 גרנבי נ' מדינת ישראל (12.3.2017)). בית משפט השלום, בגוזרו את עונשו של המבקש, לא ראה לאמץ את המלצתו העונשית של שירות המבחן, וזאת לאחר התייחסות לכלל השיקולים הצריכים לעניינו של המבקש, ובכך אין כל עילה להתערב.

14. אוסיף עוד, כי לטעמי, העונש שהושת על המבקש הינו ראוי ומאוזן, ומבטא התחשבות בכלל השיקולים לקולה ולחומרה, וביניהם: חומרת מעשיו של המבקש; נסיבותיו האישיות הקשות; וכן מאמציו להשתקם באמצעות גורמי טיפול במגזר החרדי. בנסיבות אלה, לא מצאתי כי יש בסיס להתערבותו של בית משפט זה ב"גלגול שלישי".

15. סוף דבר, הבקשה לרשות הערעור נדחית בזאת, וכפועל יוצא מכך, מתבטלת החלטתי מיום 23.1.2018, בדבר עיכוב ביצוע עונש המאסר לריצוי בפועל, אשר הושת על המבקש.

16. המבקש יתייצב לריצוי עונשו, ביום 22.5.2018 עד השעה 10:00, בימ"ר ניצן ברמלה, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון, ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, ט"ז באייר התשע"ח (1.5.2018).

ש ו פ ט